Ч. 187 Неділя 22 серпня (3 вересня) 1899. Рік IX

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за вложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостсвах на провінциї:

на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20

Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:

на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·45

Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Ческа Politik о ситуациї. — Пруске правительство против урядників політичних.— Вісти з Болгариї. — Процес Драйфуса).

В справі покликаня бар. Хлюмецкого до Ішлю, староческа Politik пише: Нема ніяких близших даних о покликаню того німецкого політика лівиці до Ішлю. Фактом є, що не порішено нічого в справі скликаня парляменту і показало ся, що правительство не одержало від корони ніякої повновласти. Що-до поголосок, які тепер кружать масами, що правительство носить ся з пляном знесеня язикових розпоряджень, згаданий дневник пише: Ті поголоски уважаємо за пусті, як довго в кабінеті Туна засїдає репрезентант Молодочехів др. Кайцль. Ні на хвилю не треба сумнївати ся, що др. Кайцль сейчас уступив би з такого кабінету, котрий позволив би вкоротити — з таким трудом нашим народом здобуті права. Правительство без сумнїву носить ся з пляном накиненя язикового закона, на котрий згодить ся правиця і для котрого правительство буде глядати за попертем у деяких сторонництв лївиці. Здаєть ся, що правительство числить на антисемітів, вірноконституцийну ґрупу Мавтнера і деяких членів нїмецкого поступового сторонництва (з Морави). Фактом є, що правительство старає ся знайти способи вкороченя обструкциї, а не посїдає на се ніяких средств; супротив того не тяжко предвидїти, який буде конець. Цїсареви треба вияснити, що і на правици знайдуть ся такі люди, котрим дорога до бурґу буде отворена.

Берлиньский „Reichsanzeiger" оголошує правительственні розпорядженя звернені до висших президентів в яких сказано: Не лише висші полїтичні урядники, але також королївскі радники мають задачу та обовязок підпирати та заступати звістні їм погляди правительства, улекшати переведенє правительственної полїтики, особливо у важних справах, та ширити між населенєм зрозумінє тої полїтики, ніяк однак не сьміють спиняти правительственну акцию на підставі своїх власних поглядів. Розпорядженя кінчать ся сими словами: „Маємо надїю, що вистарчить цїлком рішучо на тепер звернути увагу полїтичних урядників та заявити надїю, що не буде на будуче причини заряджати инші средства".

Правительственний болгарский орґан Novi Vek виступає у передовій статї проти болгарскої опозициї, що старає ся всїми силами скомпромітувати правительство Ґрекова та особу пануючого князя. Сей орґан констатує обставину, що богато заграничних письм упало жертвою такого брехливого змальованя теперішної полїтичної ситуациї в Болгариї. Болгария увільняє ся по трохи з того ланцуха трудних обставин, в який її всадило попереднє правительство. Тож не треба поборювати правительства Ґрекова хоч би тому, що годї всьо нараз направити.

На вчерашнім засїданю процесу Драйфуса переслухано візника Жермена, котрий зізнав, що 1886 р. їздив з якимсь францускими офіцером на маневри нїмецкі. Тим офіцером мав бути Драйфус. Инші сьвідки заперечили зізнаням Жермена, а так само і Драйфуса, котрий заявив, що був в Мільгавзен лише два рази, але нїколи не брав участи в пруских маневрах. Дальші сьвідки, переважно офіцири артилериї, зізнавали о гарматї ч. 120 і о бордеро. Всї они висказали погляд, що Драйфус невинний і що гармата ч. 120 не мала ніякого значіня а тепер не уживає ся у француской армії. Користно для Драйфуса зізнавав ґен. Зебер і сказав, що бордеро не міг написати ніякий офіцир артилериї. Після его гадки автором бордеро міг бути хиба Естергази. По тім відложено засїданє до нинї.

Новинки.

Львів дня 2-го вересня 1899.

— **Новий поділ округів шкільних семинарий учительских** поміж краєвих інспекторів шкіл установило міністерство просьвіти. Новий той поділ входить в житє 1-го вересня с. р. — Взагалї: 1) До краєвого інспектора шкіл п. Болеслава Барановского будуть належати: семинариї учительскі муж. і жен. у Львові і муж. в Тернополи, як також округи шкільні: Бібрка, Перемишляни, Рогатин, Бережани, Підгайцї, Тернопіль, Збараж, Скалат, Теребовля, Гусятин, Чортків, Бучач, Борщів, Залїщики, Львів округ міский, Львів округ заміский. — 2. До краєвого інспектора шкіл п. Людвика Дідицкого будуть належати семинариї

6)

ДЛЯ УБИТЯ ЧАСУ.

(З польского. — Гайоти).

(Дальше).

— Добре, добре — сказав дон Хрізостомо — говори до річи. Отже чим він здивував місто?

— Як чим? — відповів Ама піднесеним голосом.

Огонь бив єму з лиця, очи літали несамовито, або ставувши стовпом, гляділи бездушно в одну точку; сильне, нервове дрожанє підносило єму безнастанно одну губу, кидаючи блеск рідких, білих зубів на чорне лице, подібне в тім пянім виглядї до тлїючого вугля, бо як вуголь покривала ся она постепенно якоюсь прикрою, сїдою блїдностию. З тим всїм держав ся ще досить кріпко і видко було майже то скажене напружене волї, яким силував ся піддержати притомність, аби его перед часом не покинула. Ще пів фляшки, лиш пів фляшки, а відтак нехай діє ся що хоче.

Дон Хрізостомо придивлявсь єму ще з повним здивованя признанєм, воркотячи крізь зуби:

— То грач! То грач першої кляси!

— Як, чим? — повторив знов Ама. — Таж я вже сказав.... Ні?.... То скажу. Хоч то всї знають і памятають. Чим?.... Справив моїй жінцї весїлє! Такого весїля Санта Ізабель не бачила і не побачить. Король Альфонс XII. женив ся тоді з королевою Христиною в Европі. То були два весїля як раз: моє і его.

— Лиш тілько? Прошу, прошу. А відтак?

— Га, два місяцї, то значить, доки стало ще дон Анзельма, було нам як в раю. Приятелї завидували менї, складали желаня і говорили: Ти раз щасливий, Амо! Вже як женити ся, то так як ти. А инші заздрістнійші додавали: Коби не ґубернаторска воля, то Лїлї — бо моїй жінцї на імя Лїлї — навіть не поглянула би на тебе. Мене то нїчого не обходило. Так, чи инакше, була моєю жінкою; я мешкав в еї хорошім домі; нїчого нам не хибувало; пиво купували ми на склянки в склепах, як білі. То були часи!

Розжалобив ся Ама Голліс; почав колисати головою і протирати маленькою хустиною очи, що зайшли єму кровію і сльозами.

— Ну, ну, дальше — налягав комендант.

— Ах, дальше вже самі нещастя. Приїхав наслїдник благородного Анзельма; то був лютий тигр не чоловік і зараз почало ся пекло. Насамперед, від першої хвилї щось на нас завзяв ся, особливо на мою жінку, раз, що навикла приставати з лїпшими від него, і нїчого собі з него не робила, а він хотїв, аби єму всї до ніг падали; а відтак, звістна річ, кого один ґубернатор любить, того другий ненавидить. Отже чіпав ся нас за будь що. Не було тиждня без якогось клопоту. Аж прийшла історія о ту прокляту дївчину.

— О яку дївчину?

— А о ту, що умерла. Senor Commandante не чули? Атже то всї знають. Дївчина була зла і лїнива. Моя жінка купила еї малою дитиною в Калябарі. Мала право робити з нею, що їй сподобало ся. Била еї, бо лиш битем можна було дійти до ладу з тою ящіркою. Але що моя жінка правдива Senora, то не била еї, як инші міскі жінки тим, що попало під руку: зелїзним горшком, фляшкою, але по паньски, кнутом із шкіри гіпопотама. Раз, як дуже розгнївала ся і била ту чарівницю, она кричить: „Умираю, умираю!" Хто уважав би на такий хитрий крик, скажіть самі Senor Commandante? Таж жінка била дальше, била, била, аж....

— Аж еї убила *) — докінчив найприроднїйшим голосом дон Хрізостомо.

— Так сказав той драб ґубернатор... бодай его кости вітер розніс по сьвіті, але то неправда. Дївчина умерла зі злости; сама в себе смерть втягнула, щоби на мою жінку навести нещастє. Ті калябарскі чарівницї уміють то... Ґубернатор лиш ждав на то. Справа вийшла на верх.... ох, то був час!... Гроші плили як вода. Самому докторови, що оглядав трупа, дала жінка 40 долярів, аби при огляданю не скакало єму в очи кожде дурнє зранене шкіри... Була чутка, що то якось залагодить ся, найбільше зашлють еї на рік і день до Вікториї, що остаточно не булоби великим нещастєм. У Вікториї, хто уміє, той може робити добрі інтереси. Але моя жінка, звичайно як горда senora, попала в страшенний гнїв! Еї виганяти з острова і ще за таку дурницю! Го, го!... не так скоро!... Аж нараз заболїв ґубернатор.... Корчі, блювота... Доктор, як они всї, хоч взяв

*) Той факт, як і богато инших подробиць в тій повістцї, взятий просто з дійстности.

учительскі мужескі в Сокали, женьска в Тернополи і округи шкільні: Перемишль, Мостиска, Чесанів, Рава, Сокаль, Камінка струм., Жовква, Яворів, Городок, Рудки, Ярослав, Броди, Золочів, Сянік, Ліско, Добромиль. — 3. До краєвого інспектора шкіл п. М. Залевского будуть належати семинария учительска в Кракові і округи шкільні: Хшанів, Бяла, Живець, Вадовиці, Краків округ міский і заміский, Подгурже, Величка, Мисленицї, Бохня, Лїманова, Бжеско, Новий Тарґ, Новий Санч. — 4. До краєвого інспектора шкіл п. Т. Марковского будуть належати семинария муж. в Тарнові, Ряшеві і Коросні і округи шкільні: Тарнів, Мелець, Домброва, Пільзно, Ропчиці, Кольбушова, Тарнобжеґ, Ніско, Грибів, Горлиці, Ясло, Коросно, Ланьцут, Ряшів, Березів, Стрижів. — 5. До краєвого інспектора шкіл, котрого посада не є ще обсаджена, а заступництво поки-що обняв п. Б. Барановский, будуть належати семинария учительска муж. в Самборі, Станиславеві і округи шкільні: Самбір, Старе місто, Турка, Дрогобич. Стрий, Жидачів, Долина, Калуш, Станиславів, Товмач, Богородчани, Надвірна, Коломия, Косів, Снятин. Городенка. — В сей спосіб надзір шкіл цїлої Галичини зістав подїлений між 5 краєвих інспекторів шкільних. Доси було їх лише чотири.

— **На дохід рускої Бурси ремісничої у Львові** відбуде ся в Глинянах в недїлю 17 н. ст. вересня с. р. в сали уряду громадского вечерок вокально-музикальний з танцями, на котрий мають честь запросити за комітет: о. Бачиньский. Балтарович і др. Мох. — Початок о годинї 7½ вечером. Вступ від особи 1 зр., білет фамілїйний на чотири особи 3 зр., не кладучи тами добродїйности. Стрій візитовий.

— **Самоубийство.** Дневники польскі дістали таке письмо від п. Мочульского, канцелїста судового в Рогатинї. „Виповняючи послїдне бажане бл. п. Станислава Лисаковского, доношу, що той, приїхавши зі Львова до Рогатина, відійшов кількадесять кроків, сїв на лавці, і скинувши з себе загортку й капелюх, вистрілив раз у воздух а потім приложив револьвер до скрани і позбавив себе житя. На лавці найдено аркуш паперу, записаний его рукою, того змісту: Станислав Лисаковский, бувший ц. к. канцелїст суд. з Журавна. Злоба людска довела мене до розпуки, а та була причиною смерти. Не робіть ніяких доходжень анї секциї, бо справа чиста!“ В серединї аркуша був аркуш номінацийний на канцелїста. З листу писаного до мене, що найшов ся в замкненім куверті в капелюсї, виходить, що до того кроку приготовляв ся небіщик 24 годин“.

— **Тиф у Львові.** Перед кількома днями появив ся тиф в палатї лат. архіепископства при ул. Театиньскій. Захорували чотири особи: панї М. з дочкою, покоєва і кухар. Міский фізикат починив в порозуміню з намістництвом усе потрібне, щоби пошесть не розійшла ся; цїлу палату дезинфекционовано, кирницї позамикано.

— **Удар грому в баталїон войска.** З Льондона доносять: Перед кількома тиждfestями йшов баталїон піхоти на рівнинї неослоненій. По небі несли ся низько чорні хмари, але було спокійно. Нараз відозвали ся перші гримоти. Баталїон приспішив кроку, однак буря зловила его на отвертім поли, не встигли утечи. Греміло раз-у-раз, а ослїпляючі блискавицї страшили людий. Нагло гармата Максіма, котра йшла за віддїлом, підскочила і вивернула ся. Грім згрохотав цїлу лявету, а рівночасно поразив сильно ідучих коло гармати офіцира і вояків. При тім карабіни прочих жовнїрів розігрів до тої степени, що палили їм руки, а коло баґнетів танцювало мілїони іскор. Поражені вояки нагло ослїпли і через кілька годин нїчого не видїли. Шість вояків, котрі близько гармати були, мають ноги спаралїжовані; всїх їх відвезено до шпиталя, але о можливости вилїченя лїкарі сумнївають ся. Бідаки не видять, не чують і не можуть ногами рушати.

— **Завіщане баронової Гіршової.** Тепер оголошено ще цїлий ряд доповнень до леґатів помершої дня 1-ого цьвітня баронової Кляри Гіршової. Найважнїйші з них. 1) для галицкого фонду шкільного 6 мілїонів франків, а на кошти одягу і поживи найбіднїйших дїтий галицких шкіл жидівских 5 мілїонів франків; 2) для Ecole (школи) normal israélite orientale в Парижи на фонд шкільний 4 міл. франків, а на фонд пенсийний для вдів і сиріт по учителях тої школи 3 міл. франків; 3) на удержане добродїйних заведень фундациї бар. Гірша в Ню-Йорку 6 міл. франків; 4) на The Ievish Boord of Guardians в Льондонї 3 міл. франків; 5) на охоронку для жидівских робітниць в Ню-Йорку 3 міл. франків — і т. д., разом 32 мілїони франків. а вже попередно розділила завіщанем 63 мілїонів.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Ради господарскі.

— Ґрунт і его клясифікация. (I). Ґрунт есть найважнїйшою частию основного капіталу в господарстві, і може бути такий: 1) Продуктивна земля: Ріля (орний ґрунт, облоги і луки); сади, виноградники, хмельники, городи, сїножата, пасовиска, толоки і полонини; земля заросла деревиною (зруби, хащі, корчі, ялеї; лїси, очерети, стави і саджавки). — Обійсте і ґрунти під будинками, подвіре, ґрунти під будову, дороги і т. п. — 3) Пустари: Зарінки і глинницї, ломи каміня, копальнї піску, вапна, марґлю; береги, межії, суголовки; води, охаби, мочари, багна, торфовища і т. п. — 4) Непродуктивна земля: Скали, засипи, викопи, старі дороги і т. п. — Продуктивною землю називаемо ту, котра служить до продукциї ростин або зьвірят (н. пр. пасовиско, обора, ґрунт під стайнею); пустарами називаемо ті землї, на котрих нїчо не родить ся, але з котрих можемо дещо викопувати. Вся инша земля називае ся непродуктивною. (В Австриї есть рілї 37 проц., сїножатий і пасовиск 24 проц., лїсів 33 проц., а непродуктивної землї 6 прц.) — Ґрунт складае ся з почви, на котрій спочивають ростини і з поживних творив в тій почві. Сама почва майже нїколи не зуживае ся; длятого есть майже вічним капіталом; за то поживні творива в нїй дуже з'уживають ся і длятого треба їх заедно додавати в формі гною і навозу (капітал оборотовий). — Ужиточність ґрунту зависить: 1) від его простору і рода управи; 2) від природного положеня; — 3) від господарского положеня (н. пр. близше або дальше від міста, від зелїзницї і т. п.); — 4) від якости ґрунту. Коли хоче ся знати яку вартість мае ґрунт, то треба зважати, які его свойства суть найнекористнїйші, яких свойств в нїм найменше і котрі найтруднїйше дадуть ся змінити. Некористне положене труднїйше змінити як некористну якість. Длятого ґрунт, хоч і менше добрий, може мати більшу вартість, коли его положене есть добре; а противно, дуже добрий ґрунт, але в некористнім положеню, мае меншу вартість. — Хто переймае на себе ґрунт, повинен переконати ся о его величинї (просторі) і его родї управи з книг ґрунтових і гіпотечних. Від величини ґрунту зависить спосіб, яким его можна обрабляти. Границї ґрунту мають також велике значінє для господаря, бо від них і від форми ґрунту зависить також і робота коло него. Найлїпше обрабляти ґрунти з рівними границями, ґрунти квадратові і простокутні

— Найлїпші відміни жита і пшеницї. Нїмецке товариство рільниче „Deutsche Landw. Gesellschaft“ робить що року досьвіди зі всїлякими відмінами жита і пшеницї а відтак о висдїдї тих досьвідів повідомляе своїх членів. Отже після справоздань того товариства найлїпшими відмінами жита суть: 1) Жито „Петкус“ виплекане властителем більшої посїлости Льоховом в Петкусї коло Почдаму.

від жінки доляри, аби губернаторови підлизати ся, каже: отроений:

— Sacramento! — сказав дон Хрізостомо попиваючи чай. — То твоя жінка не аби яка хитра.

Ама розсьміяв ся глухим, хропливим сьміхом. В руцї держав послїдну склянку, налиту з послїдної фляшки, котру кинув під стіл із згірдним рухом побідителя.

— Так! — крикнув, а его палкі очи горіли ненависно і жаждою мести. — Так, отруя, то наше одиноке оружие против тих гнобителїв, злодїїв, лихварів Іспанців. Лїлї, жінко моя, пю за твое здоровле, що уміла боронити ся до послїдного. Лиш ти змогла доказати такої штуки і дібрати ся до ґубернаторскої склянки, як раз тодї, коли тебе волочили по судах, а полицияпти як пси нюхтїли за тобою. Шкода лиш, що мусїла тобі в тім помагати чужа рука, бо коли би то була могла послужити ся своєю власною, то ніякі доктори не виратували би пана ґубернатора. Лїлї, за твое здоровле!

Випив до дна, обтер уста і відозвав ся нагле цїлком иншим голосом, немов би нагле витверезів:

— Senor Commendante! Я скінчив. Ось що лишило ся з ґальона руму — і показав на порозкидані фляшки — а однако Ама Голліс стоїть на ногах, як стояв.... Senor Commendante, належить ся менї нагорода.

— Очевидно — крикнув дон Хрізостомо. — Я з найбільшою пошаною перед твоєю головою, друже Амо. А може би ти попробовав дати раду і тому другому... що? То справдї інтересна річ. Як жию не бачив це такої голови. Цїкава річ, як далеко можеш ще дійти? Ну, пий дальше, пий кілько влїзе... Решту забереш собі до дому. Отже як скінчило ся з тим отроєнем?

Потонеґр здавалось надумував ся якийсь час. Кров била ему вже филями до мозку, був би радо відпочав, переспав ся і аж тодї розпочав нову пиятику, але не дозволила ему того пияцка гордість. Отже з рішучостию сягнув по сему фляшку і умочивши дрожачі уста в склянцї говорив:

— Так скінчило ся, що замість на один рік і день до Вікториї вислав той чорт мою жінку на пять лїт і пять днїв на остров Аннобом. На Аннобом! Живцем в гробі закопати не міг, але то всьо одно. Таку женщину! що тілько сьвіта бачила, з тількома джентельменами мала до дїла, післати на таку пустку. За цїлих пять лїт лиш два пароходи зачепили о ті прокляті береги і то портуґальскі... Можете собі Senor Commandante уявити, яке там було житє моєї бідної жінки.

— Розумію — сказав командант — певно навіть і памяток не привезла звідтам?.. А ти, що?

— Я? Мешкав в хорошім домі моєї жінки.... Сум великий мене напав, я стратив охоту до всякої роботи; приятелї потїшали як уміли.... ми пили від рана до ночи.... Я навіть не оглянув ся, як наросло довгів, бо всю горівку забрала жінка з собою.... але задля того дому мав я всюди кредит. Вправдї дім був єї власностию, але менї сказали, то значить сказав менї тодїшний судия, що мав в тім інтерес, що таке заслане позбавило єї також і всїх прав, що правительство може той дім забрати кождої хвилї, отже радив менї, аби я спішив ся з продажию і не дуже держав ся в цїнї, бо лїпше все щось, як нїчого. Пізнїйше викрило ся, що то той падлюка Вілїям Давіс підкупив его до такої ради, але я дурний повірив і продав дім за півдармо.

— Виджу, як мусїла тобі подякувати senora Лїлї по повороті! — засьміяв ся дон Хрізостомо.

Ама лиш махнув рукою.

— Що о тім говорити! Іспанцї погубили нас: єї і мене, она як мудра і оборотна женщина порадила собі ще.... Як лиш єї час на Аннобам скінчив ся, взяла ся зараз до Вілїяма Давіса, а що тодї був вже инший судия і инші порядки, то так знов та річ викрутила ся, що Давіс наляканий заплатив їй двіста долярів, лише щоби з ним не розпочинала процесу, бо судия витолкував ему, що контракт купна був неважний і що як би прийшло до чого і оперло ся о висший суд, то цїлком програв би.... Але менї з того ніяка потїха, бо я навіть не бачив краски тих гроший. Нещастний з мене чоловік — і тут Ама знов розжалобив ся до сльоз — жінка всьо держить; скорше моряк позичив би менї реаля на рум, як она. Ох, тяжка моя доля! „Працюй“ — каже менї — „то будеш мати гроші“. „Я що маю“ — повідае — „то для дїтий“.

— О, то ви й дїти маете?

— Маемо двоє дїтий — відповів зітхаючи Ама. — Дївчинцї доперва два роки, буде така хороша як мати. Хлопець старший....

— Певне старший як твоє подруже — закепкував знов дон Хрізостомо.

Жито „Петкус“ есть витревале на мороз, дає богато тяжкого зерна і не вилягає. Оно найлїпше на житну землю, але удає ся добре і на лихшім ґрунтї. — 2) Жито „Шампаньске“ дуже зародливе, удає ся на лекших і середних землях, але есть менше витревале на мороз як попереднє. — 3) Жито „Зеляндске“ — потребує доброї землї і богато навозу. — 4) Жито „Шлянштедске“ виплекане дром Рімпав (Rimpau) з пробстайского жита в той спосіб, що насамперед вибирано найдоріднійше колосє, а пізнійше найлїпші і найсильнїйші корчики. — З пшениць найлїпша есть відміна „Сквер гед (Square head) але хиба лиш для такої культури як в Саксонії. Лїпше вже надає ся для наших сторін пшениця дра Рімпава „Früher Bastard“ — мішанка червоної американьскої пшеницї з одною відміною пшеницї „Сквер гед“. Пшениця потребує до свого розвитку короткого часу, есть дуже зародлива, видержує мороз і удає ся навіть на не пшеничній земли. — Найповажнїйша в Австриї часопись господарска „Wiener Landw. Zeitung“ каже, що для нас в Австриї взагалї есть найлїпше жито „Тріюф“ і „Elite“ та золота пшениця „Перлївка“, які продукує звістна фірма Бальзена в Празї і Кракові. Збіжа ті в інтересі краєвого рільництва заслугують на то, щоби їх всюди ширити. Нема потреби спроваджувати збіже на насїнє десь здалека, скоро має ся далеко лїпші дома. Збіжа виплекані Бальзеном видержують всякі зміни воздуха, не вилягають і ржа на них не кидає ся.

— Притинане або відмолоджуване дерев овочевих. Місяць вересень найдогіднїйший до того, щоби старші дерева, а також і молодші, котрі слабо родять, притинати і тим робити їх нїби молодшими та додавати більше родючої сили. Притинане дуже помагає іменно тогди, коли рівночасно землю в споді добре погноїть ся. Притинає ся дерева в тих місцях, де суть могоді пагони або бодай здорове родяче дерево з молодими пупїнками. Рани треба добре вигладити і замастити тером. Через притинане число пупїнків, які дерево має живити, зробить ся значно менше, дерево буде тим лїпше віджинляти ся, а від того на весну там сильнїйше розвивати ся. Відмолоджувати треба такі сорти, котрі дуже обильно і вчасно родять а сливи і вишнї треба таки конче відмолоджувати. На другу осїнь можна новоповирастелї галузки впорядкувати; де они за густо, там їх повідтинати а лиш ті лишити, котрі покажуть ся придатними на галузе.

— Дріб у вересни. Майже весь більший дріб пірить ся тепер (пускає піре) і для того потребує сильного, поживного корму, отже кукурудзи, ячменю або заминки з молоком а де можна то і заминки з відпадками з мяся. Курки несуть ся тепер далеко менше, декотрі таки зовсїм перестають нести ся. Расовий дріб не треба вчасно рано випускати з курника, коли на дворі мрака, а коли дощ або студінь то таки через цїлий день не треба випускати. Простому дробови не шкодить нїчого, коли ходить по дворі, хиба в зимі, коли велика студінь і снїги.

— Годівля раків. У кого суть млаковини на ґрунтї або багна, той може осушити їх бодай в части в той спосіб, що зробить там копанку і спустить воду до неї. А в такій копанцї або де можна, в саджавцї, в потоцї в якійсь охабі і т. п. можна розмножити раки і годувати їх або для власного ужитку або на продаж. Годівля раків оплачує ся. Хто би хотів взяти ся до годівлї раків, нехай в сїм місяци або в жовтни постарає сн, о самички раки і пустить їх до своєї води. Молодий рачок лїнить ся (скидає з себе шкаралупку) в першім році три рази а за кождим лїненем росте.

Всячина господарска.

— Зелені огірки па зиму можна спрятати в той спосіб, що вибирає ся найкрасші рівненькі і гладонькі огірки і відриває ся їх з довгими хвостиками; відтак треба огірки добре обмити мягонькою чистою щїточкою і обтерти на сухо, а наконець помастити білком так, щоби не було анї найменшого непомащеного місця. Коли білок засхне, привязує ся огірки нитками за хвостики до розвішеного шнура або жердки де в сухім місци. Так спрятані огірки держать ся до пізної зими а до ужитку оббирає ся їх з лупинки і уживає ся так як сьвіжих.

— Вода до плям на білю. Плями з вина, овочів, кави і т. п. на білю можна вибрати найлїпше слїдуючою водою, котру можна зробити собі самому: 1 кільо ґлявберскої соли, 1 кільо соди і 1 кільо хльорового вапна (хльоркальк) наливає ся 14 лїтрами дощівки і ставить ся в каміннім горшку на 6 до 8 днїв в мірно теплім місци на кухни і що дня мішає ся деревляннпм патичком. По тім часї зливає ся воду, коли підстоїть ся до фляшок і пряче ся до пізнїйшого ужитку.

— На хроби у вазонках найлїпші т. зв. кінські каштани, длятого, хто любує ся у вазонковпх цьвітах, повинен тепер в осени призбирати собі тих каштанів на цїлий рік. Кілька каштанів треба потовчи разом зі шкірою, заварити (або лиш довше намочити) у водї і тою водою підливати цьвіти у вазонках. Вода та не шкодить цьвітам, а всї хроби які лиш суть у вазонку, вилїзуть на верх і згинуть.

Вісти господарскі, промислові і торговельні.

— **Ціна збіжа у Львові** дня 31-го серпня: Пшениця 8·25 до 8·50 зр.; жито 5·90 до 6·20; овес 5·50 до 6·—; ячмінь пашний 5·25 до 5·50; ячмінь новий 5·50 до 6·25; горох до вареня 6·25 до 10·—; вика 4·40 до 4·60; сїмя льняне —·—до—·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·40 до 4·60; гречка 7·— до 7.25; конюшина червона 42·— до 48·—; біла 30·— до 35·—; тимотка —·— до —·—; шведска —·— до —·—; кукурудза стара 5·30 до 5·50; хміль —·— до —·— ріпак 10·25 до 10·50.

— **Ціна волів у Львові.** На торзї дня 30 серпня плачено за воли пересїчної живої ваги 400 до 500 кл. по 27 до 30 зр. За корови пересїч. живої ваги 350 до 500 кл. по 22 до 26 зр. За бугаї пересїч. живої ваги 400 до 600 кільо по 25 до 28 зр. — Мясо в різници: передне по — до — кр.; задне по 48 до 52 за кільо.

— **Ціна телят, безрог і овець на заріз:** На торг до Відня привезено дня 31 серпня 3007 штук телят, 2195 штук живих а 741 штук патрошених безрог, 369 штук патрошених овець і 61 ягнят. За патрошені телята плачено по 44 до 60 кр., за живі 35 до 40 кр., за лїпші 42 до 46 кр.; за найлїпші по 48 до 52 кр. — За молоді безроги 34 до 47 кр., за патрошені тяжкі 50 до 55 кр., за підсвинки 44 до 54 кр. За патрошені вівцї 34 до 42 кр. за кільо. Пара ягнят по 5 до 12 зр. — Живі вівцї плачено по 21 до 23, бракові по 18 до 20 кр. за кільо.

— **Ціна продуктів у Відни.** На торг від 26 го до 29-го серпня привезено на торг 400.000 штук яєць і около 3.000 кільо масла. Продавано: Найлїпших 36 до 37 штук, пліхших 38 до 40 штук за 1 зр. Масло найлїпше столове по 1 зр. 20 кр. до 1 зр. 35., масло з села по 1 зр. 10 кр. до 1 зр. 20 кр., звичайне масло торгове по 90 кр. до 1.05 зр.; сьвіжий сир по 24 до 28 кр. за кільо.

Ама Голліс допивав як раз решту осьмої фляшки, коли нараз зробила ся з ним страшна зміна. Деякі вправні пяницї мають такі хвилї. Він ще перед кількома мінутами майже цїлком притомний, по однім лику захлиснув ся, лице єму страшне набренїло, очи стали стовпом, на уста вибігла піна; захитав ся і напів живий упав на стіл.

— До роботи! — мурмотів по анґлїйски — завтра зараз рано до роботи!... Чотири пензи денно і жите. Фляшка руму в недїлю і мясо. Давай, коли кажу!... Лїлї мовчи. Я джентльмен.... Уму!

Силував піднести ся, але гнеть голова єго опала поміж фляшки, з котрих дві вивернули ся з бренькотом.

Дон Хрізостомо споглядав на него хвильку з легкосаженем і несмаком.

— Мануель! — кинув через рамя стоячому хлопцеви, витягаючи ся і примикаючи очи — викинь того пяницю!

— Si senor.

Малий Акраєць скочив поквапно, вхопив Аму за ногу, що стерчала безсильно у воздусї, бо спокійний мурин лежав цїлим своїм тїлом на столї і стягнув єго без всїляких заходів на землю.

Упав Ама Голліс як довгий; єго голова глухо стукнула о тверді дошки, а кілька капель крови, змішаних з піною, сплило єму по отвертих губах на недоладну бороду.

Комендант отворив очи, поглянув і плюнув на оксамітний колись кафтан мужа хорошої Лїлї.

— Худоба — воркнув.

І справдї та худа, судорогами потрясувана пияцка стать, обмазана кровію, валяюча ся безсильно на брудним помості не мала в собі майже вже нїчого людского.

Мануель стояв над безпритомним Потонеґром і попихав єго босою ногою. Величезна радість блищала в єго очах. Був би плескав в долонї і сьмяв ся на голос, колиб єго не вдержувала присутність пана.

— Проч, проч, худобо! — повтаряв з великою утїхою по анґлїйски, любуючи ся тою хвилею, в котрій він, понижений і бідний міг і собі над кимсь назнущати ся. І то ще над чорним Анґлїйцем.

Але Ама прийшов на хвилю до сьвідомости.

Двигнув ся з землї, відтрутив рукою Мануеля, витягнув тремтячі руки по недопиті фляшки, взяв одну під праву паху, другу під ліву, притиснув ліктї сильно до грудий, і забираючи ще дві послїдні в долонї, покотив ся до дверий, ударив в них і з лоскотом вилетів на ґанок.

По хвили дало ся чути на сходах насамперед непевне суване ногами, відтак глухий відголос упадаючого тїла, бренькіт товченого скла, проклони — і вкінци всьо утихло.

Дон Хрізостомо поглянув на годинник.

— Пів до девятої — позїхнув. — Справдї пізнїйше як я гадав. Знаменито забавив ся в тою пияцкою губкою. Мануель, стели ліжко!

(Дальше буде).

ТЕЛЕҐРАМИ.

Відень 2 вересня. Хлюмецкий поїхав оногди по полудни до Рато, посїлости угорского мінїстра Селя. Прибули там також угорский мінїстер торговлї Ґеґедіш і мінїстер гонведів Феєрварі.

Париж 2 вересня. Вчера переведено в Парижи і на провінциї численні ревізиї у антисемітів. Власти мали відкрити богато важних документів.

Берлин 2 вересня. Дисциплїнарне слїдство против 20 урядників буде переведене, мимо запеперечувань праси.

Торіно 2 вересня. Дня 9 с. м. відбуде ся тут торжественне відкрите памятника короля Віктора Емануїла.

ВАЖНЕ
для шкіл народних!

Образи сьвяті рисовані на міди (штихи)

	вел. образа	
Мадонна Сикстиньска Рафаїла	58× 75	3 зр.
Мадонна Мурілля . .	58× 75	3 „
Благовіщенє Пр. Д. Марії .	58× 75	3 „
Христос при кирницї . .	70×100	3 „
Різдво Христове (Рафаїла) .	70×100	3 „

Замовлення приймає:

Адміністрация „Народної Часописи“.

За редакцию відповідає: **Адам Креховецкий.**

До Народної Часописи

і

Газети Львівскої

Всїлякі

ОГОЛОШЕНЯ

принимає виключно

АҐЕНЦИЯ

ДНЕВНИКІВ і ОГОЛОШЕНЬ

у Львові, Пасаж Гавсмана ч. 9.

Ново отворена Агенция дневників і оголошень

Пасаж Гавсмана ч. 9,

принимає оголошеня до всїх дневників

також пренумерату на всї часописи краєві і заграничнї.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).